

Kolmantena Sunnuntaina Adventissa. 1.Kor. 4: 1-5

Tässä epistolassa näemme esimerkin siitä, josta puhutaan Evankeliumissa ensimmäisenä Adventti sunnuntaina, jossa olemme kuulleet opetuslasten ei itse ajaneen varsan seljässä, vaan taluttaneen sitä Kristukselle ja istuttaneen Hänen sen päälle. Niin tekee Apostolikin tässä. Sillä Korinttolaiset rupesivat tulemaan riitaisiksi keskenänsä ja riippumaan Apostoleissa kiinni. Osa heistä kerskasi Pietarista, toinen pyhästä Paavalista, toinen Apollosta. Jokainen ylisti apostoliansa, jolta hän oli kastettu ja opetettu taikka jonka hän muutoin parhaana piti. Silloin tulee Paavali ja kieltää sen, eikä salli kenenkään kerskata joistakuista Apostoleista, vaan ainoasta Kristuksesta; sanoo myös sen olevan yhtä kaikki keneltä he kastetut ja opetetut olivat, mutta kaikki siinä riippuvan, että yksimielisesti riippuisivat Kristuksessa kiinni ja olisivat yksin hänelle alamaiset. Niin muodoin opettaa pyhä Paavali jalosti tässä, minä heidän piti pitämän Apostoleita. Ja koko tämä epistola on hirvittävä loukkaus Paavikunnalle ja sen hengelliselle herraudelle, niin kuin nähdä saamme.

Jokainen pitäköön meitä Kristuksen palvelijoina ja Jumalan salaisuuden huoneenhaltijoina. Tämä on sanottu kaikista Apostoleista ja kaikista Apostoli-viran perillisistä, olkoon pyhä Pietari eli pyhä Paavali. Sentähden tulee meidän tässä aivan visusti merkitä, mitä Apostoleista ja Piispoista pidettävän pitää, ettemme pitäisi heitä joko liian korkiassa eli myös liian vähässä arvossa. Sillä pyhä Paavali, niinpä pyhä Henki itse ei ole hukkaan pannut eteemme tätä määrää, vaan varmaan sitä varten, että meidän tulee ojentaa meitämme sen jälkeen. Samoin määrätään tässä piispoille, mitä heidän virkansa oleman pitää, ja kuinka kauvas heidän voimansa ulottuman pitää; että, jos saamme nähdä Piispan, joka rohkenee ottaa eteensä jotain enempää, kuin tämä teksti sisältää, me sitte varmaan pitäisimme häntä sutena ja perkeleen Apostolina ja karttaisimme häntä. Sillä sen täytyy toki olla Anti-Kristuksen, joka pidentää hengellistä herrauttansa edemmäksi, kuin tässä määrätty on.

Ensiksi sanoo hän, ettei meidän pidä pitämän heitä minään muuna, kuin Kristuksen palvelijoina. Ja heidän ei myöskään pidä tahtoman pidettävä minäkään muuna. Mutta näillä sanoilla: **Kristuksen palvelijoina** ei pidä tässä ymmärrettävän sellaista Jumalan palvelusta, jota nyt tähän aikaan Kristuksen palvelukseksi kutsutaan, joka tapahtuu rukoilemisella, paastomisella, kirkonkäymisellä ja kaikilla, mitä se hengellinen oikeus, Nunnain ja Munkkein luostarit ja koko hengellinen sääty Jumalan palvelukseksi kutsuvat. Sillä tässä ei ole kaikki tyyni mitään muuta, kuin ajateltuja sanoja ja töitä, joitten kautta nämät Paavalin sanat ynnä usiain muitten Raamatun paikkain kanssa ovat kokonansa pimitetyiksi tulleet niin, ettei kenkään nyt enää tiedä, mitä Paavali tässä Kristuksen palvelukseksi kutsuu. Hän tarkoittaa sen kaltaista palvelusta, joka on virassa. Kaikki kristityt Jumalaa palvelevat, mutta he eivät kaikki virassa ole. Niin muodoin kutsuu hän myös Room. 11:13 virkansa **palvelukseksi. Että minä pakanain Apostoli olen, ylistän minä minun palvelustani eli virkaani**, ja edellisessä epistolassa Room. 15:8: **Minä sanon: Jeesus Kristus on ollut ympärileikkauksen palvelija**; ja 2 Kor. 3:6: **Hän on meitä soveliaiksi tehnyt uuden Testamentin virkaa pitämään, ei puustavin, vaan Hengen.**

Ja mistä saan minä niin väkevän äänen, että taitaisin kaikkein kristittyin sydämistä hävittää sen erhetyksen, joka Paavin opin kautta on niin syvälle juurtunut, etteivät Kristuksen palveluksella eivätkä Jumalan palveluksella ymmärrä mitään muuta, kuin omia töitensä, joita he tekevät niillä suoraan Kristusta palvellaksensa. Mutta kuuleppas kuitenkin, rakas ihminen. **Palvella** Kristusta ja **palvella** Jumalaa merkitsee erinomattain pyhän Paavalin kirjoituksissa: toimittaa jotain virkaa, josta Kristus on jollekulle käskyn antanut, nimittäin saarnata. Se on palvelus, joka tulee Kristukselta, vaan ei Kristukselle, ja joka ei tule meiltä, vaan meille. Tätä

tulee sinun visusti merkitä, sillä se on sangen tarpeellista. Muutoin sinä et tiedä, mitä nämät Paavalin sanat: ministerium, ministratio, ministrare jne tarkoittavat. Hän puhuu aina **palvelemisesta, palveluksesta, palvelijoista** jne, mutta harvoin hän siitä palveluksesta puhuu, joka menee ylöspäin Jumalalle, vaan kaikkein enimmästi siitä, joka tulee alaspäin ihmiselle, niin kuin Kristuskin Evankeliumissa käskää Apostoleitansa olemaan vähempiä ja muitten palvelijoita. Luuk. 22:26.

Ja ymmärtääksemme, että hän sellaisesta palveluksesta puhuu, lisää hän hyvästä ehdosta tähän vielä toisen sanan, sillä itsensä selittääksensä, sanoen: **huoneenhaltijoina**, jota ei taideta mistään muusta kuin saarnavirasta ymmärtää.

Mutta hän kutsuu sen Kristuksen palvelukseksi ja itsensä Kristuksen palvelijaksi sen tähden, että hän oli Häneltä semmoisen viran saanut ja tullut häneltä saarnaamaan käsketyksi. Niin muodoin ovat kaikki Apostolit ja Piispat Kristuksen palvelijoita, se on, Kristuksen saarnaajia, Kristuksen käskyläisiä, Kristuksen virkamiehiä, jotka ovat lähetetyt ihmisille Hänen sanomaansa saattamaan. Tämän Raamatun paikan tarkoitus on siis tämä: jokainen teistä katsokoon eteensä, ettei hän korottaisi mitään muuta pääksi eikä ketäkään muuta Herraksi eli tekisi toista Kristusta itsellensä, vaan että kaikki pysyisitte tässä ainoassa Kristuksessa. Sillä emme ole teidän herrojanne emmekä päämiehiänne. Me emme myöskään saarnaa itse meitämme emmekä myös opeta omia sanojamme, emme myös saata teitä meidän valtamme alle, että olisitte meidän alamaisiamme ja pitäisitte meidän oppiamme. Ei niin, ei niin. Vaan me olemme Hänen käskyläisiänsä ja palvelijoitansa, joka on teidän päämiehenne, pääanne ja Herranne. Me saarnaamme Hänen Sanaansa, toimitamme Hänen käskyänsä, me johdatamme teitä kuuliaisuuteen Hänelle ainoalle. Sen kaltaisina tulee teidän myös meitä pitää: jotain muuta ei pidä teidän meiltä odottaman, ettette, vaikka me olemme toisia ihmisiä kuin Kristus, kuitenkin meidän kauttamme joutuisi jonkun muun opin, muitten sanain, muun vallan, muun hallitus-viran alle kuin Kristuksen. Joka näin meistä ajattelee ja näin ottaa meitä vastaan, se ajattelee oikein meistä; hän ei ota vastaan meitä, vaan itse Kristusta, jota ainoata me saarnaamme. Mutta joka ei meitä sen kaltaisina pidä, se tekee väärin meitä vastaan ja antaa Kristuksen, tämän yhteisen pään, mennä matkaansa, tahtoo myös korottaa jonkun erinomaisen pään itsellensä ja tehdä meitä epäjumaliksi.

Niin luumme Tuom. 8: 22, 23 Israelin lasten sanoneen Gideonille: **Hallitse sinä meitä, sinä ja sinun poikas ja sinun poikas poika.** Mutta hän vastasi: **En minä tahdo hallita teitä, ei myös minun poikani pidä teitä hallitseman, vaan Herra olkoon teidän hallitsijanne.** Ja 1 Sam. 8:7, koska Israelin lapset anoivat kuningasta Samuelilta, sanoi Jumala: **Ei he ole sinua hyljänneet, vaan minun he ovat hyljänneet, etten minä heitä hallitsisi.** Tästä näemme Jumalan ei taitavan kärsiä mitään muuta hallitus-virkaa, kuin omaansa, kansansa seassa ja hallituksessansa.

Mutta tässä kysynet: kuinka he siinä syntiä tekivät, sillä olipa Gideoni heille Jumalalta annettu päämieheksi sodassa, ja monta pyhää kuningasta on sitte tullut Jumalalta heidän ylitsensä asetetuksi? Vastaus: ei se synti eikä Jumalaa vastaan ollut, että heillä oli ruhtinaita, sillä esivalta täytyy olla maan päällä. Mutta siinä he pahasti tekivät, että antoivat heitänsä ihmisten hallituksen alle eivätkä olleet Jumalan hallitukseen tyytyväiset. Sillä Gideoni ja pyhät kuninkaat eivät hallinneet hiuskarvan vertaakaan pidemmältä, kuin Jumalan käsky ulottui, eivätkä menettäneet heitänsä toisin, kuin Jumalan palvelijat; se on, he hallitsivat kansaa Jumalan Sanan jälkeen eikä oman sanansa jälkeen. Ja niin muodoin pysyi hallitus Jumalan vallassa yksinänsä, ja he olivat palvelijoita siinä, niin kuin apostolit olivat palvelijoita Kristuksen Sanassa. Sen tähden ei Daavidkaan veisaa omasta hallituksestansa toisin, kuin jos

se olisi Jumalan oma, ja sanoo Ps. 7: 7, 8, 9: **Nouse, Herra, vihassas, korota sinuas ylitse minun vihollisten hirmuisuuden; heräjä minun puoleeni, sillä sinä olet käskenyt oikeuden, että kansat kokoontuisit jälleen sinun tykö: ja tule heidän tähtensä taas ylös. Herra on kansain tuomari.**

Mutta kussa jotakin enempää on, kuin Jumalan käsky, ja esivalta rohkenee, niin myös alamaiset kokevat hallita myöskin ihmisten opilla, siellä nousee epäjumaluus ja uusi pää. Esivalta ei sitten enää ole palvelija, vaan hallitsee itseksensä, ilman Jumalan käskyä. Niin sanoo sitte Jumala, niin kuin Hän sanoi Samuelille: **ei he ole sinua hyljänneet, vaan minun he ovat hyljänneet, etten minä heitä hallitsisi.** Ja tätä puhun minä siitä hallituksesta, joka sieluja koskee ja jonka pitää Jumalan edessä seisovaisen oleman. Sillä maallinen hallitus ei koske sieluja, ei se myöskään tähän asiaan sovi.

Kussa nyt joku muu pää, kuin ainoa pää Jumala ja Kristus korotetaan, siellä täytyy jonkun muun opin ja muiden sanain myös olla, kuin Kristuksen opin ja sanain. Siellä täytyy myös heti kohta Kristuksen palveluksen hukassa olla, Kristuksen olla hyljättynä ja uuden herrauden sen sijaan perustettuna. Jokainen taitaa huokiasti ymmärtää molempain näiden asiain ei taitavan yhteen sopia: olla Kristuksen palvelia ja opettaa omaa sanaansa. Kuinka hän taitaa olla Kristuksen palvelia, ellei hän opeta Kristuksen sanaa? eli kuinka taitaa hän omaa sanaansa opettaa, jos hänen pitää Kristuksen sanaa opettaman? Jos hän omaa sanaansa opettaa, on hän oma herransa itseksensä eikä palvele Kristusta, mutta jos hän Kristuksen sanaa opettaa, niin hän ei ole mikään herra itseksensä.

Päätä nyt itse tästä, mistä Paavikunta tulee hengellisen oikeutensa, kaikkein messu-pappeinsa, munkkeinsa ja oppiensa kanssa opistoissa. Jos he taitavat todeksi näyttää ei mitään muuta, kuin Kristuksen Sanaa opettavansa, niin me tahdomme heitä Kristuksen palvelijoina pitää. Mutta jos me taidamme todeksi näyttää heidän ei Kristuksen Sanaa opettavan, niin meidän ei myöskään pidä heitä Kristuksen palvelijoina pitämän. Ompa nyt selkiä, että se, jossa he askaroitsevat, ei ole Kristuksen Sanaa, vaan heidän omaansa. Sen tähden on myös julki heidän olevan Anti-Kristuksen valtakuntaa ja perkeleen palvelijoita. Sillä tässä pitää Paavali puoltansa ja päättää: **jokainen pitäköön meitä Kristuksen palvelijoina.**

Se on turhaa, mitä he sanovat, että paitsi Kristuksen Sanaa myös pitää seurakunnan käskyjä opettaman; he sanovat, että mitä he opettavat, se on seurakunnan oppia. Mutta Paavali seisoo vielä, joka opettaa, ettei seurakunnan pidä kuuleman Pietaria eikä Paavalia, vaan yksin Kristusta, ja ettei sen myöskään pidä tunteman ketään muuta, kuin sitä, joka on Kristuksen palvelia. Tästä näet, mikä suuri Jumalan pilkka se on, että Paavi julistaa kuuliaisuuden opillensa autuuden tieksi, mutta tottelemattomuuden sitä vastaan kadotuksen tieksi. Mutta Paavali omistaa tässä tämän kuuliaisuuden perkeleelle. Niin tekee hän 1 Tim. 4: 1, 2, 3: **Henki sanoo selkiästi, että viimeisillä ajoilla muutamat luopuvat uskosta ja ottavat vaarin viettelevistä hengistä ja perkeleitten opetuksista, niiden kautta, jotka ulko-kultaisuudessa valheen puhujat ovat, joiden omatunto on poltin-raudalla merkitty, ja kieltävät naimasta ja ruokaa ottamasta, kuin Jumala loi uskollisille kiitoksella nautita ja niille, jotka totuuden ymmärtäneet ovat.** Ja Kristus sanoo Joh. 10: 4, 5: **Minun lampaani tuntevat minun ääneni. Mutta ei he muukalaista seuraa, vaan pakenevat häntä, sillä ei he tunne muukalaisten ääntä. Minä tunnen omani, ja minä tutaan myös omiltani.**

Tuossa näet, kuinka sopii Paavalin opin kanssa yhteen, että kaikki, mikä ei ole Kristuksen ääntä, se on muukalaista ääntä, perkeleen oppia, jota pitää paettaman. Tuossa kuulet, mitä Kristus itse päättää opista ja mitä Hänen seurakuntansa kuulee ja opettaa, mitkä seurakunnan

käskyt ovat tahi ei. Seurakunnalla ei ole yhtään muuta oppia, kuin Kristuksen oppi, eikä myös yhtään muuta kuuliaisuutta, kuin Kristuksen. Sen tähden on kaikki, mitä Paavilaiset seurakunnan käskyistä ja kuuliaisuudesta sanovat, siitä luonnosta, kuin Paavali sanoo, että se on valheen oppia ulkokullaisuudessa, viettelevistä hengistä ja perkeleitten opetuksista.

Juuri sitä samaa myös seuraavaiset sanat tarkoittavat, koska hän kutsuu heitä Jumalan **salaisuutten huoneenhaltijoiksi**. Huoneenhaltiaksi kutsutaan tässä sitä, joka hallitsee jonkun isännän perhettä, niin kuin tähän aikaan haltiat munkkein luostareissa ja Provastit Nunnain luostareissa ja kaikki semmoiset hovimestarit, esimiehet ja päämiehet. Sillä oconomus on Greikkalainen sana, peritus rei familiaris, ja merkitsee meidän kielellämme huoneenhaltiata, joka taitaa huonekuntaa hallita ja palkollisia kurissa pitää; jonka myös Kristus Matt. 24: 45 suoraan kutsuu palveliaksi, sanoessansa: **Kuka on uskollinen ja toimellinen palvelia, jonka Herra pani perheensä päälle antamaan heille ruokaa ajallansa?** Semmoinen palvelia oli Elieser, Abrahamin palvelia.

Nyt on Jumalalla myös yksi huonekunta, nimittäin me itse, se kristillinen seurakunta, jossa kirkkoherrat ja piispat ovat huoneenhaltijoita, joidenka tulee pitää huonekunnasta vaaria, antaa sille ruokaa ja hallita palkollisia. Mutta Hänen tavaransa eivät ole ruumiillisia. Sentähden eroittaa pyhä Paavali Jumalan huoneenhaltiat kaikista muista ruumiillisista huoneenhaltijoista. Nämät antavat näkyväistä leipää ja hallitsevat ruumiita, mutta edelliset antavat näkymätöntä ruokaa ja hallitsevat sieluja. Sen tähden kutsuu hän sen mysteria, salaisuudeksi [**salaisuuksiksi**]. Kaikki tämä on myös vanhanaikaiseksi tullut, ettemme enää tiedä, mitä huoneenhaltia on eli mitä siksi kutsutaan ja mitä mysteria (salaisuudet) ovat. He luulevat kastaissansa, messuja pitäissensä ja muita Sakramenttejä jakaissansa, mysteria eli salaisuuksia viljelleensä, ja nyt ei kelpaa mikään muu mysterium eli salaisuus, kuin messu, vaikka eivät ensinkään tiedä, minkä tähden sitä pitäisi salaisuudeksi kutsuttaman.

Minä en taida vielä nytkään meidän kielellämme löytää yhtään sanaa, joka vastaisi sitä sanaa: mysterion; ja se olisi yhtä hyvä, että pysyisimme samassa Greikan sanassa, niin kuin olemme pysyneet usioissa muissa. Sillä se merkitsee niin paljon kuin secretum, arcanum, semmoista asiaa, joka on silmäin edestä kätkeyty ja salattu, jota ei kenkään näe ja joka tavallisesti koskee sanoja; niin kuin jotakin sanottaissa, jota ei ymmärretä, sanotaan: se on peitetty, sen alla on jotakin, siinä on joku mysterion, siinä on jotakin salattu. Juuri tätä salattua kutsutaan erinomattain mysterium, minä kutsun sen salaisuudeksi.

Mitä ovat nyt Jumalan mysteria eli salaisuudet? Ei mitään muuta, kuin Kristus itse, se on, usko ja Evankeliumi Kristuksesta; sillä kaikki, mitä Evankeliumissa saarnataan, on tuntemisesta ja järjestä kauvaksi eroitettu ja kaikelta maailmalta kätkeyty eikä taida myös muulla tavalla käsitettää, kuin ainoastansa uskon kautta, niinkuin Hän itsekkin sanoo Matt. 11: 25: **Minä kiitän sinua, Isä, taivaan ja maan Herra, että olet kätkenyt nämät viisailta ja toimellisilta ja olet ne ilmoittanut pienille**, ja Paavali 1 Kor. 2: 8: **Me puhumme siitä salatusta Jumalan viisaudesta, jota ei yksikään tämän maailman päämiehistä ole tuntenut.**

Ja kaikkein selkeimmällä tavalla puhuakseni, mysterium se on, koska sinä kuulet semmoisia asioita, joita sinä luet uskosi tunnustuksessa, että Kristus, Jumalan Poika, on syntynyt neitseestä, kuollut, noussut ylös; ja että kaikki tämä on tapahtunut meidän synteimme anteeksi antamiseksi. Sillä näistä asioista ei silmä mitään näe, ei järki mitään käsitä; se on niinkin, niin kuin pyhä Paavali 1 Kor. 1: 21 sanoo, viisaille sula hulluus ja pyhille sula pahennus. Sillä kuinka se on mahdollista, että luonto ymmärtäisi eli järki tunnustaisi, että tämä ihminen,

Kristus, on meidän elämämme, autuutemme, rauhamme, vanhurskautemme, lunastuksemme, voimamme, viisautemme, kaikkein luotuin kappalten Herra ja Jumala ja kaikki, mitä Raamattu Hänestä sanoo? Ei kukaan muu taida tietää mitään siitä, kuin se, joka Evankeliumista sen kuulee ja uskoo; se on tuntemisesta ja järjestä ylönsä kaukana. Niin eivät Jumalan mysteria eli salaisuudet nyt ole mitäkään muuta, kuin ne asiat eli tavarat, joita Kristuksesta Evankeliumin kautta saarnataan ja jotka usko yksinänsä käsittää ja kätkee.

Tästä sanoo Paavali 1 Tim. 3: 16, kussa hän myös puhuu ja opettaa näistä asioista, kuinka Jumalan huoneessa vaellettaman pitää: **Se on, sanoo hän, julkisesti suuri jumalisuuden salaisuus, että Jumala on ilmoitettu lihassa, vanhurskautettu Hengessä, nähty enkeleiltä, saarnattu pakanoille, uskottu maailmassa ja otettu ylös kunniaan.** Tämä kaikki on Kristuksesta sanottu, joka on ilmoitettu lihassa. Sillä Hän on vaeltanut ihmisten seassa, joilla oli liha ja veri, niin kuin itse Hänelläkin; mutta Hän pysyi kuitenkin mysteriumina eli salaisuutena. Sillä se oli salattu, että Hän oli Kristus, Jumalan Poika, elämä, tie, totuus ja kaikki hyvä.

Kuitenkin on Hän **Hengessä vanhurskautettu**; se on, uskovaiset ovat Hengen kautta ottaneet Häntä semmoisena vastaan, semmoiseksi tunnustaneet ja semmoisena pitäneet. Sillä tämä vanhurskauttaminen ei merkitse mitään muuta, kuin sanoa vanhurskaaksi eli antaa jonkun saada oikeuden, niin kuin Luuk. 7: 29: **Kaikki kansa ja publikaanit annoit Jumalalle oikeuden.** Niin myös Ps. 51: 6: **Että olisit oikia sanoissas;** tämä kaikki tarkoittaa sitä, että, joka uskoo Kristuksen, se antaa Hänelle oikeuden, tunnustaa sen todeksi, että Hän yksinänsä on meidän elämämme, vanhurskautemme, viisautemme, ja että me olemme syntisiä, kuolleita ja kadotettuja; sillä se Hän on ja tahtoo myös olla, joka Hänen sinä pitää, se vanhurskauttaa Hänen hengessänsä. Mutta joka sitä ei tee, luottaa omiin töihinsä, ei tahdo antaa sen olla kadotettua, mitä hän itse on, se riitelee Hänen kanssansa ja tuomitsee Hänen. Mutta sellainen Kristuksen vanhurskauttaminen ei tapahdu keneltäkään muulta, kuin siltä, jolla on Pyhä Henki; Hänen työnsä se yksinänsä on. Liha ja veri ei taida sitä tehdä, vaikka kohta sitä silmäin ja korvain eteen julkisesti asetetaan ja saarnataan.

Tästä vanhurskauttamisesta on myös Room. 1: 4 sanottu: Hän on väkevästi ilmoitettu Jumalan Pojaksi pyhityksen Hengen jälkeen; niin kuin hän tahtois sanoa: uskottomissa Hän ei ole mitään ja ei ainoastansa heikko, vaan myös kokonansa tuomittu. Mutta kussa pyhiä löytyy, jotka elävät hengessä, joka heidän pyhiksi tekee, niiden tykönä se pidetään voimallisena ja suurena asiana, että Hän on Jumalan Poika; sillä se on heille osoitettu ja vahvasti päätetty.

Nyt olisi pyhä Paavali tässä kyllä taitanut näin sanoa: Me olemme Jumalan viisauden eli Jumalan vanhurskauden eli muiden sellaisten huoneenhaltiat; koska Kristus on kaikki tämä, niin kuin hän sanoo 1 Kor. 1: 30: **Hän on meille Jumalalta tehty viisaudeksi ja vanhurskaudeksi ja pyhitykseksi ja lunastukseksi.** Mutta tämä olisi ollut puolittain sanottu; sen tähden tahtoi hän yhdellä sanalla käsittää yhteen joukkoon kaikki ne tavarat, joita Kristuksesta saarnattaman pitää, ja kutsuu ne **salaisuudeiksi [salaisuuksiksi]**. Niin kuin hän tahtois sanoa: me olemme hengellisiä huoneenhaltioita, joidenka tulee jakaa Jumalan armoa, Jumalan totuutta; ja kuka taitaa niitä kaikkia erittäin luetella? Minä tahdon ne lyhyesti käsittää ja sanoa: ne ovat Jumalan salaisuuksia. Hän kutsuu ne salaisuudeiksi **[salaisuuksiksi]** ja salatuiksi asioiksi sen tähden, että ne yksin uskolla käsitetään.

Niin tekee hän myös **Room. 1: 4**; koska hän yhdellä sanalla tahtoi käsittää kaikki, kuinka Kristus **on ilmoitettu lihassa, vanhurskautettu Hengessä, saarnattu pakanoille** jne. niin kuin sanottu on **1. Tim. 3**; sanoo hän lyhyesti kreikan kielellä: oristheis, definitus. Päätös

kaikista on se, että hän on Jumalan Pojaksi ilmoitettu, vahvistettu, vastaan otettu ja Jumalan Poikana pidetty enkeleiltä, pakanoilta, maailmalta, taivaalta ja joka mieheltä, koska Hän on siksi ilmoitettu, vanhurskautettu, nähty, saarnattu, uskottu, otettu ylös jne. Sen tähden kutsuu hän sen myös tässä salaisuudeksi ja 1 Tim. 3 yhdeksi **salaisuudeksi**. Se on kuitenkin yksi asia; Kristus on kokonansa yksi salaisuus ja monta salaisuutta; sillä meillä on Häneltä monta salaista lahjaa.

Sen tulee myös merkitä, että pyhä Paavali vielä lisää tähän ja sanoo: Jumalan salaisuudet, se on, semmoiset salatut asiat, joita Jumala antaa ja jotka Jumalassa ovat. Sillä perkeleellä ovat myös hänen salaisuutensa, niin kuin Ilmestyskirjan **17: 5** sanoo: **Hänen otsassansa oli nimi kirjoitettu: Salaus, se suuri Babylon** jne. Niin myös Ilmestyskirjan **17: 7**: "**Minä sanon sinulle sen Babylonin porton salaisuutta.**", jne. Nämät ovat semmoiset salaisuudet, joidenka huoneenhaltioita Paavi ja hänen hengellisensä nyt ovat, sillä he sanovat heidän oppinsa ja työnsä taivaaseen johdattavan; ja siinä on paljasta kuolemaa ja helvettiä kaikille niille, jotka sitä uskovat. Mutta ne ovat Jumalan salaisuudet, joissa on elämä ja autuus.

Niin näemme nyt apostolin tarkoituksen näissä sanoissa, että **Kristuksen palvelia on Jumalan salaisuutten huoneenhaltia**, se on, hänen pitää pitämän ja antaman pitää itsensä semmoisena, ettei hän saarnaa eikä anna Jumalan perheelle mitään muuta, kuin semmoisia asioita, jotka ovat Kristus ja Kristuksessa, se on, hänen pitää saarnaaman selkiätä Evankeliumia, puhdasta uskoa, kuinka Kristus yksinänsä on meidän elämämme, tiemme, viisautemme, voimamme, kunniamme ja autuutemme jne. ja että kaikki meidän omamme on paljasta kuolemaa, erhetystä, hulluutta, voimattomuutta, häpiätä ja kadotusta. Joka toisin saarnaa, sitä ei pidä yhdenkään ihmisen Kristuksen palveliana eikä Jumalan tavarain huoneenhaltiana pitämän, vaan niin kuin perkeleen käskyläistä karttaman. Sen tähden seuraa nyt:

Mutta ainoasta se huoneen haltia in seassa etsitään, että joku uskolliseksi löytäisiin. Tässä kaikki riippuu, tätä Jumala kysyy, tätä etsivät ja vaativat enkelit, ihmiset ja kaikki luontokappaleet, eikä kutsutaanko joku huoneenhaltiaksi eli semmoisena pidetäänkö vai eikö. Tässä ei kenkään kysy, onko jollakulla vähäinen tahi suuri hiippakunta; eipä myöskään niin visusti, onko hän itse puolestansa hurskas eli ei; vaan sitä pitää kysyttämän, toimittaako hän virkaansa uskollisesti ja menettääkö itsensä [**menetteleekö itse**] niin kuin Jumalan tavarain huoneenhaltia? Tässä antaa meille Paavali suuren vallan tuomita kaikkein Piispaimme, Paavein, kardinaalein oppia ja elämätä. Semmoista uskollisuutta vaatii Kristus myös **Matt. 24: 45: Kuka siis on uskollinen ja toimellinen palvelia, jonka Herra pani perheensä päälle, antamaan heille ruokaa ajallansa?**

Mitä tämä uskollisuus lienee? Kuinka se itsensä osoittanee? Sanoppas, kuka paranee siitä tahi ketä se auttaa, jos joku Piispa olisi niin suuri, että hänellä olisi kaikki hiippakunnat, niin kuin Paavi itseänsä korottelee? Ketä se auttaisi, jos hän olisi niin pyhä, että hän varjollansa herättäisi kuolleita ylös? Ketä se auttaisi, jos hän olisi niin viisas, kuin kaikki apostolit ja propheetat olleet ovat? Tässä ei kysytä mitään kaikista näistä. Vaan että hän on uskollinen, antaa perheelle Jumalan Sanaa, saarnaa Evankeliumia ja jakaa ulos Jumalan salaisuuksia, sitä, sitä, sitä kysytään, se auttaa jokaista, siitä tulee jokainen paratuksi. Sen tähden etsitään ja vaaditaan ennen kaikkia näissä huoneenhaltioissa uskollisuutta.

Aseta nyt tämä teksti Paavin ja kaikkein hengellisten rinnalle; sano, mitä Paavi etsii? Eikös kaikki hänen haalimisensa ja julmuutensa tarkoita sitä, että hän yksinänsä väkivalloin olisi ylimmäinen ja hallitsisi? Hän etsii ainoastansa sitä, että hän olisi suuri, voimallinen, korkia ja

rikas, ja jokainen hänen alamaisensa. Se tähden hulluttelee perkele hänen pilkkasuunsa kautta kaikissa hänen asetuksissansa, kuinka painava asia on olla hänelle kuuliainen ja kuinka sen sielun autuus on vaarassa, joka ei ole hänen kuuliaisuudellensa alamainen; mutta että hän olisi tässä huoneenhallituksessa uskollinen, siitä ei hän pidä mitäkään huolta. Sillä sanos minulle, koska olet sinä kaikessa hänen lukemattomain asetustensa ja käskyinsä veden-paisumuksessa, niimpä kaikissa hänen hallituksessansa, ikänä kuullut eli lukenut, että hän sanallakaan kajoo Jumalan salaisuuksiin eli saarnaa Evankeliumia? Siinä ei ole mitään muuta, kuin riidan asioista, pappein tuloista eli korkeimmaksikin ajelluista kiireistä ja vaatteista. Niin, ilman sitä tuomitsee hän julkisesti Evankeliumia ja Jumalan salaisuuksia. Häntä seuraavat nyt Piispat ja hengelliset hiippakuntinensa, luostareinensa ja korkiakouluinensa.

Ja he ovat nyt tämän apostolillisen uskollisuuden niin selittäneet, että uskolliseksi piispaksi, abbotiksi [apotiksi] eli hengelliseksi päämieheksi heidän seassansa nyt kutsutaan sitä, joka Jumalan ja pyhän nimen alla uskollisesti toimittaa, suojelee, parantaa ja enentää ajallisia tavaroita, pyhän Pietarin perintöä, pyhän Mauritsin linnaa, pyhän ristin maata, meidän neitseemme veroa, ja niin edespäin muita kirkon tilustuksia, se on, heidän omaa rikkauttansa, ettei maailma siinäkään, kussa se on kaikkein maallisin, taida heihin verrattaa. Ja näitä kutsutaan nyt piispoiksi ja hengellisiksi päämiehiksi, jotka ovat seurakuntia muka hyvin hallinneet, vaikka eivät elinaikanansa ole Evankeliumia ikänä lukeneet eikä kuulleet, saati saarnanneet sitä. Niin pysyy nyt tämä pilkkasuu vapaana kaikessa maailmassa ja kutsuu niitä hyviksi Jumalan tavarain huoneenhaltioiksi, jotka eivät kelpaa mihinkään muuhun, kuin että olisivat maallisten herrain rahan haltioita, ottomiehiä, toimittajia, asian ajajia, rakentajia, käskyn haltioita, peltomiehiä, juoman laskioita ja ruuan keittäjiä; sen he apostolillisella uskollisuudellansa osoittavat eivätkä mitään muuta.

Mutta sillä välillä kuolevat sielut, kaikki, mitä jumalallista on, turmeltu; susi hallitsee ja raatelee: sitä he eivät ensinkään näe, sitä ei kukaan estä, silloin istuvat he alallansa ja laskevat sillä välillä lukujansa ja pitävät vaaria pyhän Laurin verosta ja voimassa pitävät kirkkoin tilustuksia kaikkein uskollisimmasti; jonka uskollisuuden tähden he ovat vakuutetut siitä, ettei Kristus ole valmistanut heille alhaista istuinta taivaassa. Voi sitä viheliäistä, kadotettua ja sokiata joukkoa, kuinka surutoinna eikös se juokse helvettiä kohden!

Minä en taida tässä mainitsematta jättää, minun täytyy, varoitukseksi semmoisista tapauksista, mainita sitä peikon työtä, josta minä olen kuullut puhuttavan, ja jota hän muinen Merseburgissa, meidän maassamme, sanotaan tehneet keisari Henrikin kultaiselle kalkille. Tässä valhettelevat ihmisparat aivan väkevästi, ja he saavat aneen sen tähden, että sanovat: Se paistettu Lauri on voittanut perkeleen, että hänen on täytynyt luopua keisarin sielusta, koska hän heitti sen kultaisen kalkin vaakan päälle, josta perkele vihastui ja mursi yhden korvan kalkista. Semmoisten törkeitten, suurten ja haisevaisten valheitten pitää meitä kristityitä pimittämän, ettemme huomaitse perkeleen kavaluutta. Minkä tähden on perkele sellaista ajatellut? Koko tämä juttu on häneltä sitä varten liikkeelle pantu, että ihmisillä olis joku ihmetyö, vahvistaaksensa hengellisten päämiesten rikkautta, hekumaa ja kaikkea sitä hellää uskollisuutta, josta nyt puhuttu on, että älyttömät siihen suostuisivat ja uskoisivat että perkelettä taidetaan voittaa lahjoituksilla kirkkoon, vaikka Pietari sanoo ainoastansa vahvan uskon sen tekevän.

Mutta vielä kauniimpi uskollisuus on myös nyt näiden hengettömäin herrain ja uskollisten huoneenhaltiain seassa tavallinen, joka askaroitsee sieluin hengellisissä tavaroissa: nämät vasta ovat ne oikiat uskolliset huoneenhaltiat. Pyhä Pietari taivaassa katsokoon eteensä, kuinka hän saisi pitää istuimensa rauhassa heiltä; he ovat kyllä niin pyhiä. Nämät ovat meidän

hengelliset Isämme, pappimme, munkkimme, nunnamme, jotka harjoittavat heitänsä Paavin, pyhän seurakunnan ja kaikellaisten ihmisten sääntöin, seurain ja asetusten kuuliaisuudessa.

Tässä nähdään vasta ne oikiat huoneenhaltiat ja varsin erinomainen uskollisuus, kuinka kiintiästi, ankarasti ja vakaisesti he ottavat vaaria kuuliaisuudesta ja voimassa pitävät asetuksiansa. Noh! nämätpä ne oikiat pyhät ovat. Harvat piispat, jotka myös ankarasti pitävät sitä pyhää hengellistä oikeutta, taidetaan lukea näiden sekaan; mutta jos kaikki heidän luostarinsa visusti tiedustellaan, ja kaikki heidän oppinsa ja vaelluksensa tutkistellaan, ei ole yhtään kansaa maan päällä, joka tietää vähemmin Jumalan salaisuuksista ja on kauempana Kristuksesta; niin nepä ne ovat, jotka eivät muuta tee, kuin jos olisivat mielettömiä, ja pauhaavat menollansa röykkiästi Kristusta vastaan. Ne ovat se Gog ja Magog, jotka ilmestyskirjassa sotivat Jumalan karitsata vastaan; sillä he korottavat omia töitänensä, jolla he tekevät uskon tyhjäksi, ja heitä kutsutaan kuitenkin uskollisiksi Jumalan huoneenhaltioiksi; niin kuin sutta lammasten keskellä paimeneksi kutsuttaisiin.

Jolla nyt on korvat, se kuulkoon, mitä pyhä Paavali sanoo: **Se huoneenhaltia in seassa etsitään, että joku uskolliseksi löytäisiin;** mutta se on uskollinen, joka toimittaa Jumalan salaisuuksia. Olkoon siis päätetty, että Paavi, piispat, munkit, nunnat, korkiakoulut ja kaikki, jotka heidän kanssansa rakentavat jonkun muun päälle, askaroitsevat jossain muussa, kuin Kristuksessa, Evankeliumissa ja puhtaassa uskossa, kyllä kantavat nimiä, että ovat Kristuksen palvelioita ja huoneenhaltioita, mutta itse työssä ovat he perkeleen palvelioita ja huoneenhaltioita ja toimittavat perkeleen, heidän herransa, mysteria eli salaisuuksia. Sen tähden lisää Kristus tähän ja sanoo: "Palvelian huoneessa pitää oleman ei ainoastansa uskollisen, vaan myös toimellisen, että hän taitaa eroittaa Jumalan ja perkeleen salaisuuksia toisistansa, että hän taitaisi varjella ja pelastaa itsensä ja niitä, jotka hänelle uskotut ovat; sillä se käy, niin kuin pyhä Paavali sanoo **2. Kor. 11: 13, 14**, että **väärät** Kristuksen palveliat **teeskelevät itsensä oikioiksi Kristuksen apostoliksi**, niin kuin myös itse **saatanas muuttaa itsensä valkeuden enkeliksi**.

Jota suurempi uskollisuus, sitä vaarallisempi se on, kussa ei ole sitä toimellisuutta, joka ymmärtää Jumalan salaisuudet, niin kuin näemme siinä edelläpäin mainitussa kahdenlaisessa, väärässä, petollisessa, hengettömäin pyhäin uskollisuudessa. Pyhä Paavali tiesi sen hyvin, että perkeleen salaisuutten piti näin vallan saaman; sen tähden jättää hän kaikki muut mainitsematta ja mainitsee uskollisuuden. Jos meidän Piispat olisivat uskollisina Jumalan huoneenhaltioina pysyneet, olisi Paavikunta ja se erinomainen hengellinen sääty kyllä jäänyt pois, ja uskon yhteinen sääty olisi kyllä voimassa pidetty. Ja jos he vielä olisivat uskollisia eli tulisivat uskollisiksi, niin kaikki erinäiset hengelliset säädyt pian tyhjään raukeisivat, ja se yhteinen tulisi jälleensä ylös.

Mutta vähän minä sitä tottelen, että minä teiltä tuomitaan eli inhimilliseltä päivältä. Mutta tässä tulee meidän ensisti oppia tätä kieltä ja selittää sanoja, joidenka kuitenkin pitäisi oleman meille niin kuin äitimme kieli. Pyhä Paavali ymmärtää tässä tuomitsemisella eli päättämisellä hyvää tuomitsemista, että se merkitsee ajatella ja puhua hänestä hyvää. Mutta vaikka yhteinen tapa tuomitsemisella tavallisesti ymmärtää paha tuomitsemista, tapahtuvat kuitenkin jokaisessa nämät kaksi asiaa, että toinen tuomitaan vikapääksi, toinen viattomaksi, toinen rangaistaan, toinen palkitaan, toinen häväistään, toinen kunnioitetaan. Joka myös tapahtuu kaikissa salaisissa tuomitsemisissa. Sillä samassa, kuin Phariseus Evankeliumissa kiittää itseänsä, häväisee hän publikaania ja muita ihmisiä; samassa kunnioittaa hän itseänsä ja solvaisee toista. Näin tekee jokainen lähimmäistänensä kohtaan kiittämisellä eli laittamisella. Tuomitsemisessa täytyy olla nämät kaksi asiata. Sen tähden sanoo pyhä Paavali tässä, että hän

tulee heiltä tuomituksi taikka että he päättävät jotakin hänestä, se on, yksi osa tuomiosta käy hänen ylitsensä, nimittäin se hyvä ja kunniallinen osa, että kiittivät ja korottivat häntä suuresti muiden ylitse, jolla he tuomitsivat hänen ja muiden apostolein välillä ja omistivat hänelle suuremman, toisille vähemmän arvon. Mutta muutamat tuomitsivat, se on, ylistivät pyhää Pietaria, muutamat Apollosta. Mutta että tuomitseminen tässä merkitsee kunnioittamista, sen todistaa tämän epistolan loppu-osa, kussa hän sanoo: **älkää tuomitko ennen aikaa, siihen asti, kuin Herra tulee; silloin kukin saa kunnian Jumalalta.** Mitästä se muuta on, kuin: **älkää kunnioittako, antakaat Jumalan kunnioittaa.** Jumalan tulee meitä tuomita, kunnioittaa ja kruunata, meidän ei pidä kunnioittaman, tuomitseman eikä kruunaaman toisiamme.

Inhimillinen päivä merkitsee tässä myös inhimillistä päätöstä, tuomiota ja ylistystä, jolla ihmiset korottavat, ilmoittavat ja kuuluisaksi tekevät niitä, joista he paljon pitävät. Niin kuin luonnollinen päivä valollansa ilmoittaa, nähtäväksi ja tuttaviksi tekee semmoisia asioita, joita yöllä ja pimeydessä ei taideta nähdä eikä tuta. Jonka tähden kunnioitettavia ihmisiä, joista jokainen puhuu, Latinan kielellä kutsutaan praeclari, nobiles, illustres, Saksan kielellä läpitsen hohtavia, se on, korkiasti kunnioitettuja, joilla muiden rinnalla on suuri kunnia ja nimi. Muut sitä vastaan, jotka eivät ole kunnioitettuja, kutsutaan obscuri, ignobiles, humiles, alhaisiksi ja tuntemattomiksi jne.

Pyhä Raamattu kutsuu myös kuninkaita ja ruhtinaita doxas, glorias, claritates, se on kirkkaudeksi, kunniaksi jne. niin kuin pyhä Pietari 2 Piet. 2: 10 sanoo Paavista ja hänen omistansa: Eivät he pelkää pilkata glorias, se on, he tuomitsevat ja kiroovat Majesteettejä, kuninkaita, ruhtinaita ja kaikkia, mitä suurta ja jaloa on maan päällä, vaikka Kristus on käskenyt rakastamaan vihollisiakin, siunaamaan niitäkin, jotka meitä sadattelevat, tekemään hyvää niille, jotka meitä vainoovat; niin kuin näemme Paavin tekevän kiristuurstaina [[kiirastorstaina](#)] kirjassansa Herran ehtoollisesta (Bulla Coenæ Domini) ja koska hän tahtoo.

Niin on nyt inhimillinen päivä ihmisten huhu ja suuri ylistäminen ihmisten edessä. Niin sanoo Jeremias 17: 16: "en minä ole toivottanut ihmisen päivää, sen sinä tiedät." Niin kuin hän tahtoisi sanoa: he syyttävät minua, että minä saarnaan uusia asioita, ainoastansa kunniaa, nimeä ja huutoa ihmisten edessä voittaakseni ja tullakseni ihmisten edessä kunnioitetuksi: mutta sinä sen tiedät, ettei niin ole laita, ettei tämä inhimillinen päivä ole minulta etsitty. Ja Kristus **Joh. 5: 41: En minä pyydä kunniaa ihmisiltä**, se on: en minä pyydä, että ihmiset minua kiittäisivät ja ylistäisivät. Ja **Joh. 8: 50: En minä etsi omaa kunniani.** Niin myös Joh. 5: 35: sanoo Hän Johannes Kastajasta näin: **Te tahdoitte ainoasti vähän aikaa riemuita hänen valkeudessansa**, se on, te olisitte mielellänne nähneet, että Johannes todistuksellansa olisi kiittänyt ja kehunut teitä, että teillä sen kautta tämän vähän ajan olisi ollut kunnia ihmisten edessä; se oli teidän etsimisenne jne.

Niin tarkoittaa nyt Paavali sen olevan hänelle kaikkein halvimman asian, että hänellä on semmoinen sanoma, valkeus, ylistys ja nimi ihmisten tykönä, ja kutsuu sen oikein inhimilliseksi päiväksi: sillä se tulee ihmisiltä eikä Jumalalta, menee myös ihmisten kanssa matkaansa, niin kuin hän sanoisi: Minä en sitä tottele, että minua teiltä ja kaikelta maailmalta ylistetään; antakaat muiden sitä etsiä; Kristuksen palveliain ja Jumalan huoneenhaltiaain tulee odottaa tuomiota Kristukselta ja jumalalliselta päivältä.

Mutta ompa hän kiittämätöin apostoli, ettei hän lähetä heille koko säkillisen lähetyskirjoja eikä siunaa heitä eikä jakele heille anetta, niin kuin niille, jotka ovat pitäneet apostolillisen istuimen oikiassa kunniaa ja arvossa. Paavi olisi paljon paremmalla apostolin tavalla itsensä menettänyt [[menetellyt](#)], niin, hän olisi kironnut heitä, jos eivät olisi sellaista inhimillistä

päivää sytyttäneet eikä sanoneet: minä olen paavilainen, Paavi on kaikkein korkein, pyhin, voimallisin. Jos pyhä Paavali tässä olisi tahtonut, olisi hän Paaviksi ja ylimmäiseksi tullut, yhdellä sanalla, jos hän olisi pitänyt niiden puolta, jotka tahtoivat riippua hänessä kiinni, niin muiden olisi täytynyt kumartaa; mutta että hän nyt huoneenhallituksensa etsii enemmän uskollisuutta kuin korkeutta, täytyy hänen pysyä alhaisena telttain tekiänä ja jalkaisin käydä.

Ja on näistä sanoista selkiä, että Korintolaiset olivat tuominneet muodon jälkeen ja arvanneet heidän kasteensa ja Evankeliuminsa muita paremmaksi sen tähden, että Paavali eli Pietari eli Apollos olisi muka suurempi eli parempi; tätä Paavali ei kärsiä taida, vaan tahtoo kaiken tämän yhtäläisenä pitää, ihminen olkoon kuka hyvänsä, että se yhtä hyvin on kristitty, joka on Paavalilta kastettu ja opetettu, kuin se, joka on kastettu ja opetettu Pietarilta eli Apolloilta, eli kuka hän olisi. Tätä vastaan Paavi kuitenkin kovin ja julmasti pauhaa, ei tahdo antaa kenenkään olla kristityn, joka ei ole häneltä opetettu, eikä kuitenkaan opeta mitään muuta, kuin ainoastansa epäuskkoa ja ihmisten hullutuksia.

Mutta että Paavali muodon katsomisen kelvottomaksi arvaa ja etsii ainoasti uskollisuutta Jumalan huoneenhaltioissa, niin hän sillä aivan jalosti ja suoraan poistaa pois kaikki syyt, etteivät taida eroittaa heitänsä eriseuroihin, vaan että heidän täytyy yksimielisinä pysyä ja kaikki asiat yhtäläisiksi ja yhteisiksi jättää. Sillä kuinka he eroittaisivat heitänsä, jos toinen on Kristuksen palvelia niin hyvin kuin toinenkin, ja toinen niin hyvin Jumalan huoneenhaltia kuin toinenkin, ettei heidän välillensä jää yhtää muuta eroitusta, kuin että toinen on toista uskollisempi; mutta tämä ei saata mitään eriseuroja, vaan edentää yhteistä Evankeliumia sitä paremmin.

Koska siis nämät Paavalin sanat nyt eivät koske ainoastansa yhtä, vaan kaikkia apostoleja, sillä hän ei sano näin: Jokainen pitäköön minua, vaan: **jokainen pitäköön meitä**; meitä, meitä, sanoo hän: kuita meitä? nimittäin minua, Pietaria, Apollota, joista tämä riita on alkunsa saanut; sen tähden on päätös se, että pyhää Pietaria pitää pyhän Paavalin vertaisena pidettävän, ja yhtä niin kuin toistakin; että joko pyhän Paavalin täytyy tässä väärin opettaa, tehdessänsä kaikki apostolit yhtäläisiksi Kristuksen palvelioiksi ja Jumalan huoneenhaltioiksi, taikka Paavin esioikeuden ja hallituksen täytyy olla jotakin semmoista, jota ihmiset ovat ajatelleet ja valhetelleet, ja on tämä teksti aivan voimallinen Paavikunnan vihollinen.

Ja en minä itsekään tuomitse minuani. Tässä kysynet, kuinka hän pitää oman tuomionsa suuremmassa arvossa, kuin kaikkein ihmisten tuomion; sillä löydämmepä suurimman osan ylistävän itseänsä taikka itsestänsä paljon pitävän; sillä luonnollisesti kelpaa jokainen hyvin itsellensä. Mutta harvat ovat ne, jotka saavat inhimillistä päivää ja tulevat muilta tuomituiksi, että hänen oikeutta myöden olisi pitänyt puhuman varsin sitä vastaan ja näin sanoman: Vähän minä sitä tottelen, että minä itse minuani tuomitsen, minä en myös tottele inhimillistä päivää, teidän enkä kaiken maailman ylistystä. Mutta hän puhuu niin kuin kristitty oman tunnon jälkeen Jumalan edessä, sillä Korintolaiset ylistivät myös Paavalia suuresti siinä, joka Jumalan edessä kelpaa: he tahtoivat, että hänen piti Jumalan edessä oleman muita korkiamman, suuremman, paremman. Muut taas ylistivät pyhää Pietaria.

Nyt ei ole Jumalan edessä yhtään suurempaa todistajaa kuin oma-tunto; sillä Jumala ei tuomitse ulkonaisen muodonn jälkeen, niin kuin ihmiset, vaan sydämen jälkeen, niin kuin **1. Sam. 16: 7** sanoo: "**Ihminen näkee sen, kuin silmäin edessä on, mutta Herra katsoo sydämeen;**" sen tähden kelpaa meidän oman tuntomme todistus paljon enemmän Jumalan edessä, kuin kaiken maailman todistus. Sen pitää myös yksinänsä kelpaaman, niin kuin hän sanoo Roomalaisille **2: 15, 16: Heidän oma tuntosensa ynnä todistaa, ja heidän ajatuksensa**

keskenänsä itse päällensä kantavat eli myös heitänsä syyttömäksi tekevät, sinä päivänä, koska Jumala ihmisten salaisuudet on tuomitseva.

Nyt tahtoo pyhä Paavali tässä sanoa: kuinka tahdotte tulla eriseuraisiksi meidän tähtemme, jos joku on suurempi eli ihmisiltä paremmin ylistetty, joka kuitenkin on niin aivan mitätöntä, ettei meidän oma tuntommekaan rohkene tuomita, kuka on paras ja korkein Jumalan edessä; sillä Salomo sanoo Sananlaskuissansa **28: 26: Joka omaan sydämeensä uskaltaa, hän on tyhmä.** Sen tähden ei ole tällä riidalla yhtään perustusta; ei kenkään tiedä, kuka on korkein Jumalan edessä. Ei ole myöskään Kristuksen antamisella **istua Hänen oikialla kädellensä taikka vasemmalla Matt. 20: 23.** Että siis Jumalan edessä kaikki ovat yhtäläiset, toinen on Kristuksen palvelia niin hyvin kuin toinenkin, ja se pysyy salattuna kuka on korkein Hänen edessänsä, ei pidä yhdenkään ihmisen yrittämän sitä tuomitsemaan ja tutkimaan; saatikka ajallisen voiman, tavarain, ystäväin tähden itseänsä muiden ylitse korottaman. Tätä vastaan on myös Paavia korottaminen; sillä he sanovat hänen korkeutensa muiden suhteen olevan Jumalalta; jonka Paavali tässä kieltää, ettei kenenkään pidä sitä tietämän eikä tuomitseman viimeiseen päivään asti.

Mutta että Paavilaisten terävät kielet tässä tahtoisivat pistää läven ja sanoa, ettei Paavali kiellä pyhän Pietarin eli Paavin korkeutta, vaan kieltää tuomitsemasta ihmistä itsessänsä, kuinka hyvä eli paha hän Jumalan edessä lienee; siihen minä vastaan ja tunnustan pyhän Paavalin kieltävän tuomitsemasta ihmistä millinen hän Jumalan edessä lienee; mutta sitä tekivät kuitenkin Korintolaiset sen tähden, että hekin pitivät viran, kasteen ja saarnan ihmisen tähden korkiammassa arvossa; muutoin eivät olisi sanoneet: minä pidän Pietarin puolta, minä pidän Paavalin puolta jne. Sillä he tiesivät hyvin saarnan, kasteen ja viran olevan yhtäläisen, mutta he tahtoivat persoonain korkeuden tähden korottaa heidän virkaansa ja työtänsä. Sentähden menettää¹ myös pyhä Paavali itseänsä peräti toisin, tekee viran yhtäläiseksi juuri sen kautta, että persoonat ovat yhtäläiset meidän edessämme, koska ei kukaan taida tietää, kuka on korkein eli paras Jumalan edessä. Jos olisivat tahtoneet korottaa ainoastansa persoonaa eikä virkaa, niin he eivät olisi saattaneet eriseuroja, niin eivät myös olisi sanoneet: minä olen Paavalin, ja niin edespäin. Niin kuin ei se saata eriseuroja, että pidämme pyhää Pietaria korkiammassa arvossa kuin pyhää **Augustinusta**, mitä heidän persoonaansa tulee. Mutta se saattaa eriseuroja, jos minä sanon: Minä olen Pietarin; ja jos sinä sanot: minä olen Augustinuksen; ja jos minä tekisin sitä sen tähden, että minun saarnani olisi parempi ja korkiampi kuin sinun.

Koska ne valehteliat, Paavilaiset, itse, myös hyvin havaitsevat, ettei heidän valheensa taida seisovainen olla, tehdessänsä Paavia ylimmäiseksi, jos ei persoona olisi hurskas ja paras; sen tähden menevät he matkaansa, auttavat valhettansa vielä suuremmalla valheella ja tekevät persoonan niin hyväksi, että sanovat Paavin ei taitavan erhettyä, pyhän Hengen ei hänestä luopuvan ja Kristuksen aina olevan hänen tykönänsä ja hänessä, siihen määrään, että muutamat avaavat pilkkasuunsa niin lavialta, että kuin eivät taida kieltää Paavin julkisesti syntiä tekevän, sanovat sen ei olevan mahdollista, että hän neljännen osan hetkeä pysyisi kuolettavaisessa synnissä, niin tarkasti ovat he hetki-lasilla ja kompassillakin mitanneet pyhän Hengen Paavissa.

Miksi he nyt semmoisia häpiällisiä valheita valhettelevat? Epäilemättä sen tähden, että näkevät ettei tämä korkeus taitaisi olla seisovainen, elleivät persoona puolustaisi, ja että heidän täytyy antaa myöden korkeuden ilman hurskaudetta olevan perkeleellistä. Niin emme

¹ Sentähden menettelee myös p. Paavali peräti toisin...

tässä myös saata sanoa Korinttolaisten korottaneen persoonaa eikä virkaa, koska persoonaa korotetaan viran tähden.

Mutta jos edespäin kysyt: kuinka eikö Paavali tuomitse itseänsä, koska hän kuitenkin tahtoo pidettää Kristuksen palveliana ja Jumalan huoneen haltiana. Vastaus: niin kuin edelläpäin on sanottu, palvelus ja virka ei ole hänen vaan Jumalan, joka sen hänelle antanut oli. Sillä niin kuin ei yksikään ihminen taida tehdä Jumalan Sanaa, ei taida myös yksikään ihminen lähettää ulos eli tehdä apostoleita; Jumala on sen jo itse asettanut ja heitä apostoleiksi tehnyt. Sen tähden sopii myös kerskata siitä, niin kuin tavarasta, jonka Jumala on antanut, tunnustaa sitä ja sanoa semmoisen olevansa; ikänä kuin minä en taida tehdä itseäni ihmiseksi ja minun kuitenkin tulee kerskata siitä ja tunnustaa sitä, että Jumala on minun ihmiseksi tehnyt. Mutta niin kuin minä en taida tuomita, kummoinen minä olen ja kummoisena minun pitää pysymän Jumalan edessä; en minä myös taida yhtäkään apostolia eli huoneenhaltiata tuomita, kuka Jumalan edessä on suurin.

Niin sanot sinä jälleen: sinä opetat kuitenkin, ettei kristityn ihmisen pidä epäilemän siitä, että hän on Jumalan edessä otollinen, ja ettei se, joka epäilee, ole mikään kristitty; että usko vakuuttaa meitä Jumalan olevan meidän Isämme ja meille tapahtuvan niin kuin uskomme. Vastaus: Riipu vain kiintiästi siinä, että uskallus Jumalan laupiuteen on vakava; sillä usko ei ole mitään muuta, kuin alinomainen, epäilemätöin, huikentelematoin, vahva uskallus Jumalan armoon. Mutta sepä se on, mitä minä sanonut olen, Korinttolaiset tahtoivat pitää ja tuomita apostoleita persoonan ja töiden jälkeen, kuka persoonan puolesta oli pyhempi ja suurempi ja mahdollisempi, että sen kautta virkakin ja ne, jotka heissä riippuivat, olisivat jotakin erinomaista muiden suhteen; sen tähden poistaa Paavali pois kaikki työt ja kaiken mahdollisuuden, jättää ne Jumalan tuomion alle ja pitää kaikki apostolit yhtäläisessä virassa ja uskossa. Se on yhtäläinen virka, jota he toimittavat, yhtäläinen usko, jossa he ovat vanhurskaat; mutta kuka kaikissa näissä enemmän tehnee, parempi, korkiampi, mahdollisempi lienee, se on Jumalan haltuun annettu eikä sitä idä seurakunnasta eroitettaman; sen tähden seuraa:

Sillä en minä tiedä mitään kanssani: mutta en minä sen tähden vanhurskautettu ole.

Sana antaa erinomattain tietää, että he olivat tuominneet apostoleita persoonan ja töiden mahdollisuuden tähden: sillä Paavali antaa heille myöden olevansa nuhteettoman omassa tunnossansa, tunnustaa heidän oikein tuominneen, niin paljo kuin ihmisten edessä ja hänen omassa tunnossansa on. Mutta tämä tuomio ei ole Jumalan edessä kyllä; sen tähden on myös kaikki tuomitseminen väärä, joka sen päälle itsensä perustaapi.

Tästä Raamatun paikasta olisi paljon sanomista. Sillä tässä näemme kaikkein töiden kelvottomiksi julistettavan eikä yhdenkään työn hurskaaksi eikä autuaaksi tekevän. Sillä jos Paavali rohkenee sanoa ei mitään kanssansa tietävänsä, on hänen kaiketi täytynyt olla täynnä hyviä töitä; kuitenkin sanoo hän ei sen tähden vanhurskautetun olevansa. Missästä siis? ainoastansa uskossa. Sillä jos joku olisi vanhurskautettu sen tähden, ettei hän tiedä mitään kanssansa, ja että hänellä on hyvä oma tunto, niin hän uskaltaisi itseensä, niin hän tuomitsisi ja ylistäisi itseänsä, niin kuin ylpiät pyhät tekevät: niin ei myös uskoa tarvittaisi, ei myös Jumalan armoa tarvittaisi, meillä olisi itse meissä, mitä meille hyödyllinen ja tarpeellinen olisi, saattaisimme myös edespäin olla Jumalata paitsi. Mutta nyt riippuu kaikki siinä, että luotamme Jumalan armoon ja tulemme sen kautta vanhurskaiksi. Mutta kuinka meidän työtämme, persoonaamme ja säätyämme ja mahdollisuuttamme sitte tuomittaman pitää, se olkoon Jumalan haltuun annettuna; me olemme vakuutetut siitä, ettei yksikään niistä tee meitä vanhurskaiksi, mutta tietämättömät siitä kuinka Jumala on niitä ylistävä eli tuomitseva.

Se on myös, luullakseni, jokaiselle huokia ymmärtää Paavalin tässä puhuvan elämästä kääntymisensä jälkeen, jossa hän ei tiedä mitään kanssansa; mutta entisestä elämästä kirjoittaa hän itse 1 Tim. 1: 13, että hän oli ollut epä-uskoinen, pilkkaaja ja kristikunnan vainooja.

Mutta tässä ilmaantuu yksi kysymys: miksi hän ei sen tähden ole vanhurskautettu, ettei hän tiedä mitään kanssansa, koska hän kuitenkin 2 Kor. 1: 12 sanoo: **Se on meidän kerskauksemme, nimittäin meidän oman tuntomme todistus, että me yksinkertaisuudessa ja Jumalan vakuudessa, ei lihallisessa viisaudessa, vaan Jumalan armossa, olemme maailmassa vaeltaneet, mutta enimmästi teidän tykönänne?** Tässä tulee vastaus itsestänsä, koska hän itse lisää tähän nämät sanat: **Jumalan armossa.** Sillä meidän tulee todellakin kerskata, haastaa ja öykätä Jumalan armosta; siinä on meidän oman tuntomme kerskaus. Ja vaikka hän ei olisikaan tätä siihen lisännyt, olisi se kuitenkin ollut kerskauksesta armossa eli kerskauksesta maailman edessä ymmärrettävä.

Sillä ihmisten edessä taitaa jokainen ja pitää jokaisen tunnustaa viattomuutensa ja kerskata siitä, ettei hän ole kenellekään vääryyttä tehnyt, ei hänen myöskään pidä sanoman sitä pahaksi, jonka hän hyväksi tietää. **Mutta Jumalan edessä ei ole se kerskaus mitään;** sillä Jumala vaatii ja tuomitsee sydämen jälkeen, ihmisten täytyy tyytyä töihin; sen tähden täytyy Jumalan edessä olla jotakin korkiampaa, kuin meidän hyvä oma tuntomme; niin kuin Mooses **2 Moos. 34: 7** sanoo: **Joka ottaa pois vääryyden, ylitse-käymisen ja synnin; jonka edessä ei yksikään ole viatoin. Room. 3: 23. Kaikki ovat he syntiä tehneet, ja ei heillä ole mitään kerskattavaa Jumalan edessä,** vaan niin kuin kirjoitettu on **1 Kor. 1: 31: Joka itseänsä kerskaa, hän kerskatkaan häntänsä Herrassa,** se on Hänen armossansa.

Vaan Herra on se, joka minun tuomitsee. Tämä on niin paljon kuin: minä tahdon odottaa siihen asti, että Herra minua tuomitsee ja kiittää; niin kuin hän sanoo **2 Kor. 10: 18: Joka itsiänsä kiittää, ei se ole koeteltu, vaan se, jota Herra kiittää.** Mutta sen hän sanoo ei peljättäöksensä, vaan kehoittaaksensa heitä hyvään elämään. Sillä vaikka ei yksikään ihminen taida toista tuomita eli kiittää, ei hänen kuitenkaan pidä tuomitsematta eikä kiittämättä jäämän; sillä Jumala tahtoo itse tuomita ja kiittää mitä hyvin tehdään: sen tähden tulee meidän paljoa ahkerammin hyvää tehdä, koska Jumala itse tahtoo tuomita, eikä suuttua eli lakata siitä, vaikka täällä olemme epätiedossa, kuinka se on tuomitukseksi tuleva.

Sen tähden älkäätkä tuomitko ennen aikaa, siihen asti, kuin Herra tulee, joka nekin valkeuteen saattaa, kuin pimeydessä peitettyt ovat, ja ilmoittaa sydänten aivoitukset: ja silloin kukin saa kunnian Jumalalta. Tässä kysytään oikeudella, eikö meidän ole toinen toistamme kunnioittaminen? Sanoopa Paavali **Room. 12: 10: Ennätkään toinen toisensa kunniaa tekemässä ja Phil. 2: 3 pitäkään toinen toisensa parempana kuin itsensä.** Ja Kristus **Matt. 5: 16: Valistakoon teidän valkeutenne ihmisten edessä, että he näkisit teidän hyvät työnne ja kunnioittaisit teidän Isäanne, joka on taivaissa.** Ja **2 Kor. 6: 8** sanoo hän: **"meidän pitää kunnian kautta ja pilkan vaeltaman täällä maan päällä."** Vastaus: kaikki tämä on tehtävänä, ei että töitä katsottaisiin, vaan ainoasti uskoa. Hyviä töitä tulee meidän tehdä ja kiittää niitä muissa, ei pidä meidän kuitenkaan ketään niiden tähden vanhurskaaksi julistaman, ei myös tuomitseman eli pitämän ketään toista parempana. Sillä tapahtuu, että peltomies aurallansa tekee paremman työn Jumalan edessä, kuin Nunna eli pyhäpiika naimattomuudellansa.

Ne viisi tyhmää neitettä Matt. 25: 2 ovat myös neitseitä; kuitenkin ovat he kadotuksessa. mark. 12: 42: Leski, joka pani kaksi ropoa uhriarkkuun, teki enemmän kuin kaikki muut, jotka

kuitenkin panivat paljo siihen. Syntisen vaimon työtä Luuk. 7: 37 kiitetään enemmän, kuin kaikkia Phariseusten töitä. Niin on meidän ihmisten usein ratki mahdotoin tietää ja osata, kuinka ihmisiä ja töitä pitää tuomittaman ja eroitettaman toisistansa, vaan meidän tulee kiittää niitä kaikkia ja pitää niitä yhtäläisessä kunniaassa; ei pitää toista toistansa parempana, vaan meidän pitää nöyryyttämän meitämme keskenämme ja aina pitämän lähimmäistä itseämme parempana, sitten antaman Jumalan yksinänsä tuomita, kuka suurin on. Vaikka Hän on jo tuomion julistanut, että **joka itsensä alentaa, se yletään**, ei se kuitenkaan vielä ole julki, kutka ne ovat, jotka heitäsä alentavat ja ylentävät. Syy on se, etteivät sydämet vielä ole julki, joitten jälkeen Jumala tuomitsee. Moni taitaa kyllä alentaa itseänsä, joka kuitenkin aivan salaisesti on ylpiä sydämässänsä, se taas olla yletty, joka on kaikkein nöyryin sydämässänsä.

Sen tähden sanoo hän **Herran tulevan ja nekin valkeuteen saattaman, jotka näin muodoin pimeydessä peitettyt ovat, ja ilmoitetaan** sellaiset **sydänten aivoitukset**. Silloin saadaan nähdä oikia eroitus kuka on mahdollisempi, korkiampi ja parempi, ja kutka työt parhaita ovat!

On siis peräti kristitöin asia ulkonaisen menon ja töitten jälkeen ketään tuomita ja arvossa pitää; niin kuin jos sanottaisiin Karthäusi-munkin elämää talonpojan eli aviomiehen ja muitten senkaltaisten elämää itsessänsä paremmaksi; koska Karthäusi-munkin, jos hän tahtoisi oikein tehdä, pitäisi pitämän oman elämänsä aviomiehen elämää halvempiana ja huonompana. Sillä ei Jumala tuomitse ulkonaisen menon jälkeen, vaan niitten jälkeen, jotka pimeydessä peitettyt ovat, ja sydämen aivoitusten jälkeen. Mitenkä taitaa Karthäusi tietää, tokko hänen eli talonpojan sydän on nöyrempi ja parempi?

Tähän sopii kaksi esimerkkiä, jotka minun mielestäni ovat parhaita kaikissa Isäin elämäkerroissa. Ensimmäinen on pyhästä Antoniosta, joka sai tietää muutaman nahkurin Aleksandriassa, alhaisen, kunniallisen käsityön tekijän, joka ei mitään erinomaista tehnyt, kuitenkin olevan pyhää Antoniota paljoa paremman sellaisen sydämensä nöyryyden tähden. Toinen on **Paphnutiosta**, joka kaikella ankaralla elämällänsä oli muutaman huilun soittajan ja kahden aviovaimon vertainen. Jotka kaksi esimerkkiä Jumala erinomaisesta armosta antoi siihen aikaan tutuiksi tulla, koska munkkein pyhyys oli korkeimmallansa ja töitä ihmeteltiin ja erinomaisessa arvossa pidettiin, estääksensä meidän silmiämme töitä tuomitsemasta ja opettaaksensa meitä kaikkinaisia töitä yhtäläisinä pitämään ja toista toisensa edessä itseänsä nöyryttämään.

Sinä saatat siis sanoa: Jos kaikkinaiset menot ovat näin yhtäläisiä, eikä mikään ole toistansa parempi; mitä me siis teemme tullessamme munkeiksi, nunnoiksi ja papeiksi Jumalaa palvellaksemme, maailman hyljätäksemme ja parhaaseen säätyyn mennäksemme? Vastaus: Minkä tähden ovat Kristus ja Paavali ilmoittaneet vääräin kristittyin ja vääräin profeettain tulevan ja monta viettelevän? Jos tämä oppi olisi paikallansa pysynyt, että Jumalan palvelus kaikissa säädyissä ja töissä on yhtäläinen; eipä varmaankaan mitään hiippakuntia eikä luostareita olisi ikänä ilmaantunut taikka eivät kumminkaan olisi niin enentyneet eivätkä siihen väärään luuloon joutuneet, että heidän menonsa yksinänsä on Jumalan palvelusta. Kuka tahtoisi mennä papiksi? Kuka tahtoisi mennä munkiksi, niin, kuka tahtoisi Paaviksi ja piispaksi mennä, jos hän tietäisi tämän säätynsä ja työnsä ei olevan paremman, kuin kaikkein köyhimmän lasten piikan lasta kiikuttaissansa ja kapaloita pestessänsä?

Paaville olisi suuri, valitettava vahinko, niin häpiäkin nöyryyttää itsensä lasten piikaa halvemmaksi ja pitää töitänsä tämän töitä halvempina; koska kuitenkin kuninkaat ja kaikki Jumalan pyhät nyt ovat tuskin mahdolliset hänen jalkojansa suutelemaan hänen säätynsä ja työnsä suuren arvon tähden. Nämät pyhät ihmiset tahtovat siis tehdä jotain muka parempaa,

kuin pyhä Paavali tässä opettaapi; itse heitänsä tuomita, korottaa heidän säätyänsä ja työtänsä parhaimmiksi, myydäksensä ansioitansa ja ansaitaksensa taivasta maallisille ihmisraukoille, avioväelle ja muille säädyille, niin kuin niille, jotka muka eivät elä Jumalan palveluksessa.

Että sinä siis näet nyt olevaisen hengellisen säädyn ei millään muotoa taitavan jossain arvossa pysyä, ellei se pyyhi pois tätä Paavalin epistolaa eikä tee jotain eroitusta itsensä ja muitten kristittyin välillä eikä tuomitse itseänsä parhaimmaksi; ymmärräthän sinä jo kyllä Paavikunnan, hiippakuntain ja luostarein olevan paljaaseen valheeseen ja Jumalan pilkkaan perustetut; sillä he kutsuvat heitänsä hengellisiksi, kaikkia muita maallisiksi; vaikkei Jumalan edessä kukaan muu ole hengellinen kuin uskovaiset, jotka melkein kaikki ovat maallisessa säädystä, ja joista tuskin ainoakaan on hengellisten seassa. Mikä siis suurempi valhe lienee, kuin jos pidät tämän säädyn hengellisenä ja eroitat sen muista, joissa oikia totinen hengellinen sääty on? Ainoastansa Jumalan tulee tuomita kuka hengellinen ja paras lienee; mutta heitä kutsutaan hengellisiksi ainoastansa sen tähden, että ovat ajelleet kallonsa paljaaksi ja pitävät pitkiä vaatteita. Eikös tämä ole hulluutta ja järjettömyyttä?

Mutta sinä sanot: Jos tämä olisi tosi, olisi parempi että juoksisimme takaisin munkkeihin ja nunnain luostareista? Vastaus: Tee jompikumpi näistä molemmista: seuraa tätä epistolaa äläkä itse tuomitse sinuasi äläkä pidä säätyäsi parempana, kuin jos et olisi hengellinen, ja pidä myös puhtaattasi kunniallisen aviovaimon puhtautta halvempänä, joka siittää lapsia ja makaa joka yö miehensä vieressä. Jos et sitä tee, jätä kaaput, paljaspäät, luostarit ja kaikki tyynni, taikka tiedä ettet ole hengellinen hyvästä, vaan pahasta hengestä; Paavalia ei sinun tässä pidä ikänä kukistaman. Parempi on sinun siittää lapsia yhteisessä Kristuksen uskossa, kuin että sinä jäät neitsyeksi perkeleelle. Paavali seisoo tässä lujana: Ei teidän pidä itse teitänne tuomitseman.

Mutta sinä sanot vielä tätä vastaan: Vai niin! Ompa pyhä **Hieronymus** ja moni muu naimatonta tilaa kuitenkin suuresti ylistänyt; paitsi sitä sanoo pyhä Paavali, että naimattomana olla on parempi kuin naineena, **1 Kor. 7: 38**. Vastaus: **Hieronymus, Ambrosius ja Augustinus** sanokoot mitä hyvänsä; sinä kuulet, mitä Jumala tässä pyhän Paavalin kautta sanoo, ettei kenenkään pidä tuomitseman itseänsä eikä toista parhaimmaksi; hän käy enemmän kuin **Hieronymus**, vaikka **Hieronymuksia** olisi niin paljo kuin santaa meressä ja lehtiä metsissä. Pyhä Paavali sanoo tosin paremmaksi olla naimattomana kuin naineena, mutta ei Jumalan edessä: muutoin hän tässä paikassa puhuisi itseänsä vastaan. Sillä tosi on se, että joka naimatoinna elää, se on vapaampi, taitaa paremmin Evankeliumista huolta pitää kuin nainut ihminen. Evankeliumin tähden on siis Paavali naimatointa tilaa ylistänyt, niinkuin hän itse tunnustaa **1 Kor. 7: 32: Naimatoin** ja leski **tottelee niitä kuin Herran ovat**.

Samoin ylistää myös Kristus **Matt. 19: 12** kuohituita, ei sen tähden että ovat kuohituita, vaan taivaan valtakunnan, se on, Evankeliumin tähden. Mutta nyt nämät toisin meneskelevät, ja vaikka ei kukaan vähemmin Evankeliumissa askaroitse kuin hengelliset, tahtovat he kuitenkin olla paremmasta säädystä kuin muut, ja antavat heitänsä naimattomaan säätyyn sen oman arvon ja kunnian tähden eikä sen hyödytyksen tähden. Juuri kuin jos minä sanoisin: Sinun on parempi jotain käsityötä opetella kuin palkollisena olla. Minkä tähden? Ei sen tähden, että tämä sääty on Jumalan edessä parempi, vaan että siinä on vähemmin esteitä. Näin muodoin ylistää myös pyhä Paavali neitsyyttä ja naimatointa tilaa, ei kuitenkaan muissa kuin ainoasti niissä, joilla Jumalan armosta on halu siihen.

Mutta nyt ei kukaan katso onko se esteeksi vai onko se hyödyllistä, vaan jokainen menee matkaansa ja katsoo ainoasti sitä, kuinka korkia, arvossa pidettävä ja suuri naimatoin elämä on; ja sen tekee hän semmoisella vaivalla, vaaralla, haluttomuudella, vastahakoisuudella ja

saastaisuudella, ettei sitä surkeutta taideta kylliksi valittaa: yhtä hyvin tahtovat he olla paremmat muita ihmisiä, ovat sen kautta aviosäädyn halvaksi tehneet, että sitä pidetään saastaisena ja häpiällisenä elämänä. Sentähden antaa Jumala heille palkaksensa, että heidän naimatoin elämänsä, paitansa, vuoteensa ja vaatteensa on alinomaisella vuotamisella ja poltteella saastutettu, ettei toki yhtään suurempaa eikä saastaisempaa haureutta ole, kuin tässä heidän säädyttömässä, vaaditussa, haluttomassa ja mahdottomassa puhtaudessansa.

Ne kuin pimeydessä peitetyt ovat, ja sydänten aivoitukset. Syyn kaikkiin näihin antaa Paavali tietää sanoessansa: **Ne kuin pimeydessä peitetyt ovat, ja sydänten aivoitukset eivät ole vielä valkeuteen saatetut.** Että siis Jumala tuomitsee niitten jälkeen emmekä me taida niitä tietää, tulee meidän jättää säädyt ja työt tuomitsematta ja eroittamatta, eikä neitsestä pidä pitämän neitsyyttänsä avioavaimoin säätyä parempana; Paavin pitää myös pitämän säätynsä huonoimman talonpojan säätyä halvempaan, eikä kenenkään pidä luulotteleman itseänsä, että hänen eli jonkun toisen sääty on Jumalan edessä toisen säätyä ja käytöstä parempi.

Ja jokaisen pitää pitämän vapaana ja valitseman sen säädyn, joka hänelle kelpaa, että kaikki olisi yhtäläistä siihen asti, kuin Herra tulee. Mutta jos tämä tapahtuisi, kussa sitte pyhät isät ja hengelliset herrat ruokaa saisivat, jotka eivät ole työhön tottuneet, ja joilla on elatuksensa siitä, että yhteinen kansa eksyy, että se eroittaa heidän säätynsä ja tuomitsee sen parhaaksi, toivoen saavansa sitä hyväksensä nautita, koska ei heidän oma säätynsä muka mihinkään kelpaa. Tästä tulee sitte semmoiset lahjat ja antimet luostareille, kappeleille, kirkoille ja erittäin niille laiska-vatsoille ja syömäreille. Kaikki nämät katoisivat ja häviäisivät, jos tämä pyhän Paavalin oppi jälleen tulisi harjoitettavaksi.

Pimeydessä peitetyiksi ja sydänten aivoituksiksi kutsuu Paavali ne kaksi asiaa, joita tavallisesti, vaikka ei selkiästi, kutsutaan tahdoksi ja järjeksi. Sillä ihmisellä on nämät kaksi asiaa sydämässään, että hän rakastaa, tahtoo, pyytää ja halajaa jotakin; toiseksi, että hän ymmärtää, tuntee, tuomitsee ja päättää. Minä tahdon nyt kutsua niitä tarkoituksiksi ja ajatuksiksi.

Mutta ihmisen tarkoitus ja pyyntö on niin syvä ja petollinen, ettei kenkään taida sitä nähdä, eikä kukaan pyhä ole sitä kylliksi käsittänyt, josta **Jeremias 17: 9, 10** sanoo: **Ihmisen sydän on häijy ja pahanilkinen kappale: kuka taitaa sitä tutkia? Minä Herra tahdon tutkia sydämen ja koetella munaskuut.** Ja Daavid sanoo **Ps. 32: 2: Autuas on se ihminen, jonka hengessä ei vilppiä ole.**

Tästä tulee, että moni on hurskas ja tekee suuria töitä, mutta siinä on joku pyyntö eli tarkoitus, jolla he etsivät omaa hyötyänsä, sitä itse huomaamattansa, eivät palvele Jumalaa ainoasti Jumalan tähden, vaan kunnian, tavarain, taivaan tahi helvetin vaivan tähden. Ja tätä väärää tarkoitusta ei taida kukaan havaita, ellei Jumala harjoita ihmistä monilla ja kovilla kiusauksilla. Sentähden kutsuu pyhä Paavali sellaista tarkoitusta tässä pimeydessä peitetyiksi, antaa sille näin muodoin aivan oikian nimen, ettei sitä paremmin nimittä taideta. Se ei ole ainoastansa peitetty, vaan myös pimeydessä, se on, sydämen pohjassa, jossa ihminen itse ei näe, vaan yksin Jumala.

Katso, tämä surullinen, pimiä tarkoitus ja meidän sydämemme pohja tekee, että meidän täytyy nöyryyttää meitämme toinen toistemme eteen, eikä meidän pidä korottaman eikä punnitseman yhtään työtä eikä säätyä toisen suhteen. Sillä tämä tarkoitus on ainoa vaaka, jolla kaikki työt, säädyt, ulkonainen meno ja elämä punnittaman ja jonka jälkeen niitä tuomittaman pitää. Koska siis avioavaimolla taitaa olla jotakin hyvää pimeydessänsä peitetynä ja neitseellä

jotakin pahaa, olisi niinkin takaperoista ja kristitöintä naimattoman elämän tähden, joka ulkonainen asia, tuomita neitsyttä aviovaimoa paremmaksi; ikänä kuin jos punnitsisin munia vaakalla ja punnitsisin ainoasti niitten kuoria, jättäin pois ruskon ja valkoisen.

Kussa siis sellainen tarkoitus on petollinen eli hyvä, siellä ovat ajatuksetkin sen jälkeen. Sillä mitä ja niin kuin ihminen tarkoittaa eli halajaa, sitä ja sen jälkeen hän myös etsii, neuvottelee ja ajattelee. Tämän kutsuu Paavali tässä sydänten aivoitukseksi, se on, ajatuksiksi, joissa hän askaroitsee tarkoituksensa ja maalinsa päähän tullaksensa. Näistä molemmista puhuu Maria kiitosvirressänsä Luuk. 1: 51 näin: **Hän hajoitti korjat heidän sydämensä mielestä.** Tässä kutsuu hän ne, **kuin pimeydessä peitettyt ovat,** heidän mieleksensä, se on, tarkoitukseksensa, ja heidän aivoituksensa ja pyrkimisensä sydämeksi.

Siksi kutsuu niitä Mooseskin **1 Moos. 6: 5: Kaikki ihmisen sydämen aivoitus ja ajatus on ainoastansa paha joka aika.** Ja Kristus **Matt. 6: 22, 23** varoittaa meitä ahkerasti kavahtamaan meitämme sellaisesta väärästä tarkoituksesta ja sanoo: **Silmä on ruumiin valkeus, jos siis sinun silmäs on yksinkertainen, niin koko sinun ruumiis on valaistu. Vaan jos sinun silmäs on paha, niin koko sinun ruumiis on pimiä. Katso siis, ettei se valkeus, kuin sinussa on, olisi pimeys. Jos siis se valkeus, joka sinussa on, on pimeys, kuinka suuri on itse pimeys?** Kaikki nämät ovat sanotut pimeydessä peitettyistä töistä ja asioista, joita vastaan ei ole mitään muuta apua, kuin epäileminen omista töistämme ja vahva uskallus paljaaseen Jumalan armoon; johonka ei mikään ole hyödyllisempi, kuin suuri ja kova kärsiminen kaikkinaisen onnettomuuden kanssa. Siinä oppii ihminen johonkin määrään tuntemaan itsensä; muutoin on kaikki hukassa. [[Amen](#)]